

Sygnatura akt X Ga 108/15

POSTANOWIENIE

P., dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Chojnacki

Sędziowie SSO Ryszard Trzebny

del. SSR Agnieszka Semenowicz

Protokolant st. sekr. sąd. Mirosława Klimowicz

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 r., w P.

na rozprawie

sprawy z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przy udziale J. F.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 11 września 2014 r. sygn. akt XI Gzd 19/14

oddala apelację.

SSO Ryszard Trzebny SSO Tomasz Chojnacki SSR Agnieszka Semenowicz

Sygn. akt X Ga 108/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca: Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. (dalej określany jako (...)) wniósł o orzeczenie, na podstawie art. 373 ust. 1 pkt 1 Prawa upadłościowego i naprawczego (dalej określane jako „puin”), wobec uczestnika postępowania J. F. na okres co najmniej 3 lat zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu, argumentując, iż uczestnik postępowania winien złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości najpóźniej w lutym 2011 r., czego jednakże nie uczynił narażając wierzycieli na niemożność zaspokojenia roszczeń.

Uczestnik postępowania w odpowiedzi na wniosek domagał się jego odrzucenia wskazując, iż miał świadomość że był zobowiązany, ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą, do uiszczania do 10 dnia każdego miesiąca składek na ZUS oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, których nie uiszczał od końca 2011 roku. Powyższe wynikało jak wskazał uczestnik z faktu, iż całe uzyskiwane przez niego zarobki przekazywał na leczenie swojej córki oraz utrzymanie rodziny. Wskazał, iż wniósł o umorzenie należności wobec ZUS .

W ustosunkowaniu do pisma uczestnika postępowania wnioskodawca podał, iż uczestnik potwierdził w swoim piśmie, że jest niewypłacalny, niewypłacalność ta ma charakter trwały. Zwrócił uwagę, iż J. F. miał świadomość pokrzywdzenia wierzyciela swoimi działaniami oraz że działał on ze świadomością obniżania wartości ekonomicznej swojego przedsiębiorstwa. ZUS wskazał także, iż nie ma znaczenia cel na który przeznaczal uzyskiwane środki finansowe uczestnik postępowania, które był zobowiązany zapłacić wierzycielom.

Na rozprawie dnia 11 września 2014 r. zarówno wnioskodawca, jak i uczestnik postępowania podtrzymali swoje twierdzenia. Jednocześnie uczestnik postępowania podał, iż otrzymał zgodę ZUS na spłatę swojego zobowiązania w kwocie 44.000 zł w ratach, płatnych do 2022 r., a obecnie złożył wniosek o wykreślenie z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Dodatkowo, uczestnik postępowania wskazał, iż obecnie nie prowadzi działalności gospodarczej i jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. W odniesieniu do ww. twierdzeń uczestnika postępowania reprezentant ZUS wskazał, iż pomimo zawarcia przez wnioskodawcę i uczestnika postępowania układu ratalnego, zawartego na bardzo długi okres, a także spłaty pierwszych rat przez uczestnika na rzecz ZUS wnioskodawca nadal podtrzymuje swój wniosek. Natomiast w odniesieniu do zakończenia działalności gospodarczej przez uczestnika postępowania reprezentant wnioskodawcy wskazał, że nie jest to argument przemawiający za zaniechaniem orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, gdyż orzeczenie to powstrzyma w przyszłości uczestnika postępowania od generowania zadłużenia .

Postanowieniem z 11 września 2014r., Sąd Rejonowy oddalił wniosek, a kosztami postępowania obciążył wnioskodawcę w zakresie poniesionymi.

Wydanie postanowienia poprzedzone zostało następującymi ustaleniami faktycznymi i rozważaniami prawnymi:

Uczestnik postępowania J. F. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) dla Firm (...), jednakże 26 czerwca 2014 r., wykreślił prowadzoną działalność gospodarczą z rejestru (okoliczność bezsporna).

Dłużnik posiada wielu wierzycieli, a najstarsze zobowiązania dłużnika powstały wobec wnioskodawcy tj. ZUS w grudniu 2012 r., a wcześniej - wobec Skarbu Państwa-Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w P. - w październiku 2011 r. Łączna wysokość zobowiązań uczestnika postępowania na dzień 6 grudnia 2012 r. wyniosła 65.048,22 zł (k. 5-10 akt). Dnia 29 lipca 2014 r. uczestnik postępowania zawarł z ZUS umowę o rozłożenie na raty należności z tytułu składek (okoliczność bezsporna).

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentacji przedłożonej do akt niniejszej sprawy przez wnioskodawcę oraz pism uczestnika postępowania. Sąd nie dostrzegł podstaw do kwestionowania z urzędu ich prawdziwości i autentyczności, w związku z czym orzekając o zasadności wniosku oparł się na nich, uznając je w całości za zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 373 ust. 1 pkt 1 puin sąd może orzec pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu osoby, która ze swej winy będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości. Dla zastosowania cytowanego przepisu konieczne staje się zatem ustalenie, iż:

a/ w stosunku do danego dłużnika zachodziły podstawy do ogłoszenia upadłości,

b/ osoba (osoby), których dotyczy wniosek złożony w oparciu o art. 373 ust. 1 pkt 1 puin były

lub są z mocy ustawy zobowiązane do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości,

c) zobowiązany do złożenia wniosku takiego wniosku nie złożył, pomimo istnienia normatywnych podstaw aktualizujących odnośne zobowiązanie,

d) zaniechanie zobowiązanego w braku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło z jego winy.

Dopiero w razie zaistnienia warunków wymienionych w pkt a - d, sąd może zastosować środek sankcjonujący, wskazany w art. 373 ust. 1, puin tj. pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu. Wówczas, przy orzekaniu przedmiotowego środka winien - zgodnie z art. 373 ust. 2 puin -uwzględnić stopień winy oraz skutki podejmowanych działań, w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do owych niejako wstępnych, wymienionych wcześniej w pkt a - d, przesłanek podać należało, co następuje:

Zgodnie z ustalonym w niniejszej sprawie stanem faktycznym wskazać należy, iż wnioskodawca wykazał, że uczestnik niniejszego postępowania będąc o tego zobowiązanym nie złożył w odpowiednim, normatywnym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości. Na podstawie znajdujących się w aktach dokumentów oraz w sytuacji braku negacji ww. okoliczności ze strony uczestnika postępowania, biorąc pod uwagę zasady dowodowe w tymże postępowaniu, wynika, iż uczestnik postępowania był w stanie niewypłacalności w 2012 r. W okresie tym uczestnik postępowania posiadał dwóch wierzycieli (tj. wnioskodawcę oraz Skarb Państwa - Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w P.). W tym też czasie zaistniały normatywne, materialnoprawne przesłanki, unormowane w art. 11 puin, stanu niewypłacalności. Powstanie tego stanu wywołuje normatywny obowiązek złożenia przez niewypłacalnego dłużnika wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 21 ust. 1 puin). Tego obowiązku, jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego w tym zakresie, uczestnik niniejszego postępowania nie wykonał.

Jednocześnie Sąd Rejonowy podkreślił, iż zgodnie z treścią art. 373 ust. 1 i 2 puin sąd, poza ustaleniem, na podstawie procesowych dyrektyw dowodowych, że podmiot odpowiedzialny do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w dwutygodniowym terminie dokonał tej czynności, to zobowiązany jest także ustalić czy z przedłożonych przez wnioskodawcę materiałów dowodowych, a także wniosków dowodowych wynika (a) wina uczestnika postępowania w zaniechaniu złożenia przedmiotowego wniosku oraz (b) zakres skutków spowodowanych brakiem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w dwutygodniowym terminie, a w szczególności (I) obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa i (II) rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. Te ww. elementy, jako normatywne, wynikające z treści art. 373 ust. 2 puin, nakładają na wnioskodawcę obowiązek ich wykazania w kategoriach dowodowych. Powyżej wskazanych okoliczności wnioskodawca nie udowodnił, co więcej nie złożył także w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych.

Zgodnie z art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutek prawny. Oznacza to, że ten podmiot, który powołując się na przysługujące mu prawo, zobowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie. Mamy tu zatem do czynienia z ciężarem procesowym nałożonym przez ustawę na stronę/uczestnika postępowania cywilnego. Jeśli strona nie uczyni zadość temu obowiązkowi, wówczas dotknie ją niekorzystny skutek procesowy w postaci utraty korzyści, jaką mogłaby odnieść z udowodnienia faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy. Treść przepisu art. 6 kc dla rozstrzygnięcia sprawy ma fundamentalne znaczenie, gdyż to uczestnicy danego postępowania cywilnego są dysponentami tego postępowania i to na nich ciąży obowiązek dążenia do wszechstronnego wyjaśnienia łączących strony skutków faktycznych i prawnych, poprzez przedstawienie wniosków dowodowych, związanych przedmiotowo z danym sporem, natomiast rola sądu ograniczona jest wyłącznie do oceny przedstawionego przez strony/uczestników materiału dowodowego. Zasada kontrydiktoryjności oznacza, iż sąd co do zasady nie powołuje dowodów z własnej inicjatywy, nie prowadzi i nie powinien prowadzić z urzędu postępowania dowodowego, albowiem ciężar gromadzenia dowodów spoczywa na stronach procesowych. Stosownie do treści art. 3 kpc to strony obowiązane są przedstawiać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Nie jest bowiem obowiązkiem sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie.

Sąd nie jest także obowiązany do przeprowadzania z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok SN z 17.12.1996 OSNCP 97/6-7/76). Należy bowiem, także w aspekcie procesowym, brać pod uwagę przedmiot postępowania w przedmiocie orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej oraz skutki, i to na różnych płaszczyznach prawnych, rozstrzygnięcia w tym zakresie. Ponownie należy zaakcentować treść art. 373 ust 2 puin, wskazującego na elementy uzasadniające orzeczenia zakazu, a także wymiar czasowy tego zakazu. Tak więc sąd orzekając w przedmiocie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej zobowiązany jest brać pod uwagę - stopień winy uczestnika, skutki podejmowanych przez niego działań, a w szczególności - obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. Wskazane wyżej okoliczności również winny zostać wykazane przez wnioskodawcę zgodnie z zasadami dowodowymi. W ocenie Sądu Rejonowego wnioskodawca w niniejszym postępowaniu nie wykazał okoliczności, na podstawie których można ustalić wszystkie elementy odpowiedzialności cywilnej uczestnika w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. rozmiaru pokrzywdzenia wierzycieli czy też stopnia obniżenia wartości przedsiębiorstwa dłużnika. Wykazanie tych okoliczności wymagałoby przeprowadzenia analizy dokumentacji księgowej, a zatem zawnioskowania dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, a jak wskazano to już wcześniej wierzyciel nie składał wniosku m.in. o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Wnioskodawca nie określił ani nie złożył stosownych wniosków dowodowych w zakresie stopnia pokrzywdzenia wierzycieli, wartości przedsiębiorstwa, a także w zakresie obniżenia wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa i stopnia pokrzywdzenia wierzycieli. Wnioskodawca nie wykazał więc wszystkich okoliczności istotnych dla wydania orzeczenia w przedmiocie zakazu prowadzenia działalności. Wobec powyższego wniosek oddalono, obciążając wnioskodawcę kosztami zgodnie z art. 520 § 1 kpc w zw z art. 376 ust 1 zd 3 puin.

Apelację od powyższego postanowienia złożył wnioskodawca, zaskarżając postanowienie w całości i wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego postanowienia przez orzeczenie pozbawienia uczestnika prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu na okres co najmniej 3 lat.
- 2) zasądzenie od uczestnika na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kosztów postępowania.

Postanowieniu zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 373 ust. 2 puin- poprzez błędne uznanie, że określone w nim przesłanki pozytywne do orzeczenia wobec uczestnika zakazu prowadzenia działalności gospodarczej nie zostały wypełnione.

W ocenie apelującego zaskarżone postanowienie jest niesłuszne i powinno zostać zmienione.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że bezspornie w trakcie postępowania sądowego w pierwszej instancji wykazana została wina uczestnika postępowania. Wykazana ona została w sposób najbardziej przekonujący z możliwych, poprzez samo uznanie uczestnika. Uczestnik w trakcie postępowania nie kwestionował, że miał pełną świadomość obowiązku regulowania należności z tytułu składek wobec ZUS, i że z pełną premedytacją ten obowiązek zaniedbywał. Przyznał to także -w znajdującym się w aktach sprawy piśmie z dnia 28 marca 2014 roku. Uczestnik miał pełną wiedzę na temat swojego zadłużenia i ponosi wyłączną winę w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. W dalszej kolejności podnieść należy również, że bezsprzecznie wykazany został rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli uczestnika. Już we wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności wnioskodawca wskazał łączną kwotę zadłużenia uczestnika wobec niego, a także wobec drugiego ustalonego wierzyciela czyli Pierwszego Urzędu Skarbowego w P..

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy okazała się bezzasadna.

Przypomnieć wypada iż zgodnie art. 373 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego orzeczenie przez sąd pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej,

reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu możliwe jest między innymi w stosunku do osób, które zobowiązane z mocy ustawy nie złożyły w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości – pkt 1. Oznacza to, że podstawową przyczyną orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie art. 373 ust. 1 pkt 1 puin jest zawinione niewykonanie przez zobowiązaną do tego z mocy ustawy osobę, która została wymieniona w art. 21 ust. 1 i 2 puin, wynikającego z tego przepisu obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości, które zostały określone w art. 11 ust. 1 i 2 puin. Osobą, na której spoczywa taki, jak opisany wyżej obowiązek, w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą jest ona sama. Stąd też nie mogło ulegać wątpliwości, iż obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spoczywał na uczestniku.

Redakcja art. 373 puin wyraźnie wskazuje, że w prawie upadłościowym i naprawczym istnieją dwie grupy podstaw pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu. Pierwsza, istotna punktu widzenia niniejszej sprawy grupa tych podstaw oparta jest na winie osoby, która ma zostać pozbawiona tych praw. Mianowicie podstawy te istnieją wtedy, gdy upadły lub inne osoby, które mogą być pozbawione tych praw dokonały określonych w art. 373 ust. 1 puin, a także w art. 374 puin czynności ze swojej winy, przy czym chodzi tu zarówno o winę umyślną, jak i nieumyślną w postaci niedbalstwa – vide: A. J., F. Z., Prawo upadłościowe i naprawcze, Komentarze Z., Kantora (...), s. 957 – 960.

Przy orzekaniu zakazu pozbawienia praw, o których mowa w art. 373 ust. 1 puin, jeżeli podstawą tą ma być zawinione działanie, należy także uwzględnić i drugi element, jakim jest skutek zawinionego działania osoby, która ma zostać pozbawiona tych praw, gdyż wynika to z art. 373 ust. 2 in fine puin. Zgodnie z tym przepisem sąd bierze pod uwagę nie tylko stopień winy, lecz także skutki podejmowanych działań, a w szczególności skutki mające wpływ na umożliwienie realizacji celu postępowania upadłościowego, które ma za zadanie zaspokojenie wierzycieli, w jak najwyższym stopniu i ponadto obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego oraz rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. Redakcja art. 373 ust. 1 i 2 puin wyraźnie zatem wskazuje, iż zawinione podejmowanie działań, o których mowa w art. 373 ust. 1 pkt 1 – 4 puin, samo w sobie nie przesądza o obowiązku orzeczenia zakazu pozbawienia wymienionych w tym przepisie praw, albowiem art. 373 prawa upadłościowego i naprawczego stanowi jedynie o takiej możliwości, na co wskazuje użyte w tym unormowaniu sformułowanie „sąd może orzec”. Stąd też o tym, czy należy orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej i innych praw wymienionych w art. 373 ust. 1 puin decyduje nie tylko wina w podejmowaniu działań określonych w art. 373 ust. 1 pkt 1 – 4 puin, ale także skutek zawinionego działania, gdyż w większości wypadków dokonanie wymienionych w wyżej powołanym przepisie działań doprowadzi do obniżenia wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i tym samym pokrzywdzenia wierzycieli – vide: A. J., F. Z., Prawo upadłościowe i naprawcze, Komentarze Z., Z. 2003, s. 957 – 958. Powyższe zapatrywanie doktryny znajduje wsparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który stoi na ugruntowanym stanowisku, iż stopień winy oraz skutki podejmowanych działań nie tylko mają wpływ na zakres pozbawienia praw, lecz mogą także oddziaływać na decyzję sądu o oddaleniu wniosku w konkretnej sytuacji, orzeczenie zakazu ma bowiem charakter fakultatywny (zob. postanowienie SN z 13 stycznia 2010 r., II CSK 364/2009, L..pl nr (...)). Sąd, przy orzekaniu zakazu na podstawie art. 373 ust.1 puin, zobowiązany jest zatem wziąć pod uwagę także skutki podejmowanego działania, a wśród nich w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli (art. 373 ust. 2). Innymi słowy, samo tylko stwierdzenie winy w działaniu upadłego nie ma przesądzającego znaczenia dla orzeczenia wnioskowanego zakazu. Zasadnicze znaczenie ma zatem nie sam fakt „doprowadzenia do upadłości”, ale związek przyczynowy pomiędzy uchybieniami wymienionymi w art. 373 ust. 1 pkt 1-4 a puin obniżeniem wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiarem pokrzywdzenia wierzycieli. (postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2008 r., IV CSK 379/08, niepubl., postanowienie SN z dnia 14 lutego 2006 r., II CSK 14/05, niepubl.). Przepis art. 373 ust.1 puin zakreśla sądowni możliwe maksymalne granice, w których może orzec o zakazie, z uwzględnieniem indywidualnej oceny potrzeby takiego orzeczenia, przepis ten nie nakłada natomiast obowiązku orzeczenia zakazu w maksymalnym zakresie (wyznaczonym ustawowo) w razie stwierdzenia zaistnienia przesłanek uzasadniających orzeczenie zakazu. Treść art. 373 puin wskazuje na to, że przy uwzględnieniu wniosku o orzeczenie zakazu sąd ma

możliwość orzeczenia go w zakresie uznanym za celowy i uzasadniony, lecz niewykraczającym poza przedmiotowe ramy wyznaczone zakresem przepisu, i to niezależnie od treści wniosku o orzeczenie zakazu (zob. postanowienie SN z 24 września 2010 r., IV CSK 92/2010, L..pl nr (...)).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić w ocenie tutejszego Sądu wypada, iż wnioskodawca w toku postępowania zdołał dowieść, że uczestnik znajdował się w stanie niewypłacalności już w roku 2012 i mimo tego wniosku o ogłoszenie upadłości nie złożył w przewidzianym ustawą terminie. Zdaniem Sądu Okręgowego w świetle ujawnionych w sprawie okoliczności należy też przyjąć, iż zaniedbanie to nosi znamiona winy nieumyślnej, możliwej do zakwalifikowania jako niedbalstwo. Kryterium pozwalające na ustalenie, czy zachowanie dłużnika było zawinione zawiera art. 355 kc Zgodnie tym przepisem dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność). Ustanowiona w tym przepisie zasada ma podstawowe znaczenie dla ustalania wzorca wymaganego zachowania (miernika staranności) dla każdego, kto znajduje się w określonej sytuacji. W przypadku uczestnika okolicznością istotną dla ustalenia miernika należytej staranności jest fakt, iż był on osobą prowadzącą działalność gospodarczą. Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że uczestnik jako przedsiębiorca powinien być świadomy tego, że jego obowiązkiem jest złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie 14 dni od momentu, w którym stał się niewypłacalny. Obowiązek taki wynika wprost z przepisów omawianej ustawy i stanowi jedną z podstawowych reguł staranności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Wobec powyższego skoro uczestnik miał świadomość, iż nie reguluje swych wymagalnych zobowiązań przynajmniej wobec dwóch swoich wierzycieli i mimo tego, stosownego wniosku nie złożył to jego zachowanie ocenić należy jako zawinione. Oceniając stopień tej winy Sąd Okręgowy ocenił, iż uczestnikowi należy przypisać winę nieumyślną, albowiem brak jest podstaw do stwierdzenia, iż świadomie nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości (wina umyślna). Na tle ustalonego stanu faktycznego zdaniem Sądu Okręgowego można z całą pewnością stwierdzić, że uczestnik powinien i mógł przewidzieć, że istnieje konieczność i obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Jednakże w świetle art. 373 puin zawinione zaniechania podjęcia tego działania, samo w sobie nie przesądza jednak o obowiązku orzeczenia zakazu pozbawienia praw wymienionych w art. 373 puin. Zgodnie z tym co wyżej wyłożono samo tylko stwierdzenie winy w działaniu nie ma znaczenia przesądzającego dla orzeczenia zakazu. Poza przesłanką zawinonego działania osoby, wobec której ma zostać orzeczone pozbawienie praw sąd bierze pod uwagę także skutki podejmowanego działania, w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli. W konsekwencji należało więc również rozważyć, jakie były skutki niezłożenia przez uczestnika wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie, a w szczególności, czy doszło do obniżenia wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa i pokrzywdzenia wierzycieli. Wykazanie tych okoliczności co trafnie spostrzegł sąd I instancji obarczało jednak wnioskodawcę. Jakkolwiek w ocenie Sądu Okręgowego sąd upadłościowy błędnie przyjął, iż nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli w wyniku niezłożenia wniosku o upadłość przez uczestnika to jednak jak słusznie przyjął wnioskodawca nie naprowadził żadnych dowodów na okoliczność tego, że owa zawiniona bezczynność uczestnika pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z obniżeniem wartości jego przedsiębiorstwa. Niewątpliwym jest, że „pokrzywdzenie wierzycieli”, wobec braku odrębnej regulacji w Prawie upadłościowym i naprawczym należy interpretować zgodnie z jego treścią przyjętą w polskim prawie, zgodnie z art. 527 § 2 k.c. o pokrzywdzeniu wierzycieli można mówić wtedy, gdy skutek określonej czynności dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności. Należy uznać zasadność wyrażanego w orzecznictwie poglądu, iż do pokrzywdzenia wierzyciela dochodzi nie tylko poprzez pomniejszenie majątku dłużnika, ale również w sytuacji, gdy co prawda do uszczuplenia majątku nie doszło, jednak wzrosła wartość niewykonanych zobowiązań. Zdaniem tutejszego Sądu nie ulega kwestii, że w niniejszej sprawie doszło do tak rozumianego pokrzywdzenia wierzycieli. Należy bowiem wskazać, iż dłużnik po grudniu 2012 r. w dalszym ciągu prowadził działalność gospodarczą powiększając swoje zobowiązania chociażby wobec wnioskodawcy. Wskutek niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości narastały ponadto odsetki od niewykonanych zobowiązań. Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości spowodowałoby zmniejszenie wartości niewykonanych przez uczestnika zobowiązań, jak również niemożność zaspokojenia odsetek za okres po ogłoszeniu upadłości. W efekcie wierzyciele zostaliby z pewnością w toku postępowania upadłościowego zaspokojeni w wyższym stopniu. W sposób niewątpliwy doszło zatem do pokrzywdzenia wierzycieli. Mimo tego stwierdzenia wnioskodawca nie zdołał jednak wykazać, że na skutek

niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa dłużnika jak również jaki był rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli, a więc okoliczności relewantnych w kontekście brzmienia art. 373 ust 2 puin. Okoliczności niniejszej sprawy nie wskazują, iż takie obniżenie wartości przedsiębiorstwa miało miejsce. Wnioskodawca nie wykazał też tego, aby od momentu wystąpienia podstaw do ogłoszenia upadłości uczestnik podejmował czynności, które prowadziłyby do obniżenia wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa, a więc polegających na wyzbyciu się składników majątkowych przedsiębiorstwa. Mając powyższe na względzie brak podstaw do twierdzenia aby na skutek niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa dłużnika. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala przy tym stwierdzić aby w wyniku niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości doszło do uszczuplenia majątku uczestnika. Stwierdzenie powyższego wymagałoby przeprowadzenia stosownego postępowania dowodowego w kierunku ustalenia, na ile wierzyciele uczestnika zostaliby zaspokojeni w wyższym stopniu niż ma to miejsce obecnie w razie złożenia przez uczestnika wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie, a ocena ta wymagałaby skorzystania z wiadomości specjalnych, a w konsekwencji powołania dowodu z opinii biegłego. Tego rodzaju wniosków dowodowych strona apelująca na etapie postępowania przed sądem upadłościowym jak i na gruncie samej apelacji nie zgłosiła mimo, iż to na niej z mocy art. 232 kpc w zw z art. 6 kc spoczywał obowiązek udowodnienia twierdzeń warunkujących uwzględnienie żądania. Z tej też przyczyny zarzut naruszenia art. 373 ust 2 puin w opisany w apelacji sposób okazał się ostatecznie bezzasadny. Reasumując skoro po stronie wnioskodawcy istnieje obowiązek udowodnienia winy zobowiązanego do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, wystąpienia niekorzystnych skutków ekonomiczno-gospodarczych, w tym rozmiaru pokrzywdzenia wierzycieli, oraz wykazania związku przyczynowego między tymi dwoma przesłankami orzeczenia zakazu z art. 373 puin, a w niniejszym postępowaniu apelujący wszystkich tych przesłanek- kumulatywne wystąpienie których warunkuje dopiero ewentualne uwzględnienie wniosku- dowieść nie zdołał to nie sposób uznać za skarżącym aby Sąd Rejonowy wobec niezastosowania w stosunku do uczestnika sankcji naruszył w/w przepisy komentowanej ustawy.

W tym stanie rzeczy w oparciu o treść przepisu art 385 kpc apelację należało więc oddalić.

R. T. T. C. A. S.